

S. Sayısı : 190

Konya Milletvekili Mitat Şakir Altın'ın, Memurun Kanununun 86 ncı maddesi hükümlerinin Belediye memurları aylıklarına da teşmili hakkında Kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/158)

29 . III . 1949

Yüksek Başkanlığa

Devlet memurları maaşlarının peşin verilmesi hakkındaki 788 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi hükümlerinin belediye memurları maaşlarına da teşmiline dair hazırladığım beş maddelik Kanun teklif tasarısı ile gerekçesini Yüksek Kamutayın tetkik ve tasvibine arz edilmek üzere saygılarımla sunarım.

Konya Milletvekili
M. Ş. Altın

Gerekçe

Belediyeler, mahallî olmakla beraber, âmme hizmeti ifa eyliyen idare ve müesseselerdendir. Bu itibarla bu idare ve müesseselerde maaşlı ve daimî ücretli olarak çalışan memurlar; nitelik, hak ve vecibeler sorumluluk, kovuşturma ve yargılama hüküm ve usulleri yönünden, Devlet memuru denilen ve genel âmme hizmeti ifası ile ödevli bulunanlardan ayrı bir rejime ve prensipe tâbi bulunmamaktadırlar. (1580 sayılı Kanun, madde: 102, 103)

Durum böyle olduğu halde belediye memurlarının maaş ve daimî ücretlerinin ay sonunda ödemesi gibi ayrı bir işleme tâbi ve 788 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi hükmü dışında kaldıkları görülmektedir.

Belediye ve Devlet memurları arasında, intisap eyledikleri idare ve müessese ve ifa ile ödevli buldukları hizmetlerin hukuki mahiyetleri bakımından da bu hususta tamamen ayrı prensiplere bağlı olmayı icabettirecek bir fark; ve mevzuatımızda bu farkı tebarüz ettiren bir hüküm bulunmamasına rağmen tatbikatta, şu suretle doğmuş bulunan eşitsizlik, madelete uymamaktadır. Bu eşitsizliği, belediye memur ve müsthdemleri nizamname tasarısının müzakeresi sırasında Danıştay Genel Kurulu da görmüş; ve durumun kazai bir kararla değil, ancak bir kanunla düzeltilmesi gerektiği mütalâasına varmıştır. (Danıştay Genel Kurul kararı; 47/59 - 59)

Binaenaleyh, her iki katagoriye dahil bulunan memurlar arasında maaş istifası gibi hizmet karşılığı esaslı şahsi bir hakka taallük eyliyen bir konuda böylece hâdis olan ve devam etmekte bulunan eşitsizliğin, ana kaidelerde gözetilmesi gereken, muadelet ve tenazurla telifi kabil olmadığı oihetle kaldırılması kanaat ve düşüncesindeyim.

Bu mülâhazalarla hazırlanmış olduğum teklif tasarısının:

Birinci maddesinde (peşin ödeme) rejiminin belediyelerden maaş ve daimî ücret alan memurlara da teşmili, 788 sayılı Kanuna atıf yapmak suretiyle teemmül edilmiştir.

Yalnız, görevlerinin çeşidi, sorumluluklarının mahiyet ve vasfı yönünden maaşlarının peşin verilmesi, maddenin (belediye bütçelerinden maaş ve daimî ücret alan.) hükmü içinde vârit görülebileceği mütalâasıyla metinde (belediye başkanları) tâbirinin kayıt ve işaret edilmesine lüzum görülmemiştir.

İkinci maddesinde bu rejimin icabettirdiği hazırlıkların belediyelerce yapılabilmesi için gerekli gördüğüm bir intikal süresinin temini düşünülmüştür.

Üçüncü maddesinde, tatbikatta kendi kanunlarında bu hususa ait bir hüküm bulunmamakla beraber şayet kıyas yolu ile belediye meclislerince verilmiş kararlara dayanılarak yapılmış peşin maaş verme işlemleri varsa, ki bunların her hangi idari bir murakabe ve teftiş sırasında görülme-leri halinde sorumluluğu ve kanuni kovuşturmaları istilzam eyliyeceği şüphesizdir, esasında bir suç işleme kastına makrun olarak telâkkisine imkân olmıyan bu işlemlerin, teklifimin Yüksek Ka-mutayca tasvibi halinde, hukuki ve cezai mahiyetlerini kaybedecekleri tabiidir; ancak bu husus için metinde açık bir hüküm konulmadığı takdirde bunlar hakkında başlanmış kovuşturma ve yar-gılamaların devamını kabulde cevazın varit görüleceği, ve bunun ise, kanunun vaz'ı ve tedvini hikmet ve gayesi ile tezatlı ve yaşama türelerine uymıyan bir durum arzedeceği şüphesizdir. Buna binaen tasarının kanuniyet kazandığı takdirde yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan süre içinde, 788 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi hükümlerine uygun yapılmış olan işlemlerden dolayı ilgili ve sorumluları hakkında cereyana başlamış bulunan idari ve adli kovuşturma ve yargılamaların hukuki ve cezai so-nuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılması maksadı gözetilmiştir.

Dördüncü maddesinde, kanunun yürürlüğe girme tarihi, yayımı tarihi olarak tesbit olunmuştur.

Son beşinci maddesinde de, teklifimin ihtiva eylemekte olduğu iki ana hüküm bakımından genel heyeti, Adalet ve İçişleri Bakanlıklarını ilgilendirdiği cihetle, yürütme hükmü, o suretle yazılmıştır.

Konya Milletvekili

M. Ş. Altan

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/158

Karar No. 31

28 . IV . 1949

Yüksek Başkanlığa

Konya Milletvekili Mithat Şakir Altan'ın 788 sayılı Memurin Kanununun 86 ncı maddesi hükmünün Belediye memurlarına teşmiline dair kanun teklifi ve gerekçesi Danıştay ve Sayıştay Başkanları ve İçişleri ve Maliye Bakanlıkları temsilcileri ve teklif sahibi hazır olduğu halde İçişleri Komisyonunda incelendi.

Memur aylıklarının ay başlarında peşin ödenmesi hakkındaki mevzuatımızın Belediye memur-larına şümulü olmadığını ve her yıl tasdik etti-rilen bütçenin yürürlükte bulunduğu yıl içinde aynı hükümlere uyularak aylıkları peşin vermek Belediye Meclislerinin kararına bağlı bir keyfi-yet olup nitekim şimdiye kadar bu yolda vukuâ gelen sarfiyattan dolayı hiçbir muhasibe zimmet hükmolunmaya mahal görülmediği, şu kadar ki peşin maaş alan bir belediye memurunun ayın ilk haftasında vefat veya infikâki halinde müte baki günlere ait bakiyenin istirdat edilmemesi mahalli meclisler kararı ile otomatik olarak hal-ledilecek keyfiyet olmayıp bu noktadan yeni bir

tesise ihtiyaç bulunduğu Sayıştay Başkanı tara-fından ifade olunduğuna, aynı konuya dair Da-nıştay istişari kararında da bütün Belediyelerde yeknasak surette aylıkların peşin ödenmesi tüzük ile temin olunamayacağı ve bunun yeni bir te-sise mütevakkıf olduğu gösterildiği gibi Danıştay Başkanının açıklamaları da bu ciheti müeyyit bulunduğuna göre teklifin kanunlaştırılması esas itibariyle şayanı kabul görülmüştür.

Ancak peşin maaş esasının âmir hükmü ile malî durumları mütehalif bütün belediyelere külli bir ifade ile tahmil olunmaktan ise peşin maaş verip vermemekeyfiyetini karara bağ-hyarak her yılın bütçe kararnamesine koymak yetkisinin belediye meclislerinin yetkisine tev-dii ile peşin maaş tedyesine karar verildiği takdirde tediyat hükümlerinin Maaş Kanunu esaslarına tâbi olacağı tasrih ve kabulü oy-birliğiyle uygun görülerek teklifin birinci mad-desi metni o yolda kaleme alınmış, ikinci mad-de tayıydedilmiş, üçüncü, dördüncü ve beşinci

maddeler de küçük bazı düzeltmelerle 2, 3, 4 ncü maddeler olarak kabul edilmiştir. 1

Yüce Kamutayın tasvibine arz olunmak üzere Sayın Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı Başkan V.
Tekirdağ Çoruh
C. Uybadın A. Tüzün
Sözcü Kâtip
Kars Balıkesir
A. Eyidoğan F. Tiritioğlu
Bolu Çorum Giresun
I. Yalçın S. Karafakıoğlu E. Dizdar

Giresun Kayseri
T. Ekmen F. Apaydın
İmzada bulunmadı
Konya Konya Muş
M. S. Altan Ş. Ergun H. Onaran
Niğde İmzada bulunmadı
Ş. Şüer Siird
L. Yavuz
İmzada bulunmadı
Sivas Trabzon
M. Ş. Bleda H. Orhon
İmzada bulunmadı

KONYA MİLLETVEKİLİ MİTAT ŞAKİR ALTAN'IN TEKLİFİ

788 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi hükümlerinin Belediye memurları maaşlarına da teşmili hakkında Kanun teklif tasarısı

MADDE 1. — Belediye bütçelerinden maaş ve daimî ücret alan memurların, bu maaş ve ücretleri, 788 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi hükümleri dairesinde verilir.

MADDE 2. — Birinci madde hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden ayın başından itibaren uygulanmaya başlanır.

MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 788 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi hükümlerine uygun yapılmış olan işlemlerden dolayı sorumluları hakkında girişilmiş bulunan her türlü idari ve adli kovuşturmalara yargılamalar, hukuki ve cezaî sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkar.

MADDE 4. — Bu kanun, yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini Adalet ve İçişleri Bakanları yürütürler.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

788 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi hükümlerinin Belediye memurları maaşlarına da teşmili hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Belediye Bütçelerinden maaş ve daimî ücret alan memurların, bu maaş ve ücretleri 788 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi hükümleri dairesinde vermeye belediye meclisleri yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 788 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi hükümlerine uygun yapılmış olan işlemler muteber sayılır.

MADDE 3. — Bu kanun, yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.